

PEDAGOGISCH WERKPLAN

BSO DE DORPSSCHOOL

Geschreven vanuit het Algemeen Pedagogisch Beleid van de Dorpsschool

In samenwerking met en georganiseerd door:

| April 2018 | Versie 6 |

BSO de Dorpsschool

Schoolstraat 11

7437 AE Bathmen

Telefoonnummer basisschool: 0570-541769

Telefoonnummer BSO: 06-25493589

www.dedorpsschool.nl

Openingstijden op maandag, dinsdag en donderdag

Op schooldagen is de VSO geopend van 07:15 uur tot 08:15 uur

Op schooldagen is de NSO geopend van 14:00 uur tot 18:30 uur

Op vrije dagen is de BSO geopend van 07:15 uur tot 18:30 uur

LRKP

385045293

KvK

26425947

Onderdeel van

DOK13

Postbus 51

7240 AB Lochem

Telefoon 06-50264881

www.dok13.info

info@dok13.info

Inhoudsopgave

1. Visie BSO de Dorpsschool
 - *Talentontwikkeling in de vrije tijd*
2. Het bevorderen van een gevoel van (fysieke en emotionele) veiligheid
3. Het bevorderen van sociale competenties bij kinderen
4. Persoonlijke competenties
5. Overdracht van waarden en normen
6. Accommodatie
7. Werkwijze
8. Dagindeling
9. Vrije dagen en vakanties
10. Feesten en verjaardagen
11. Samenwerking basisschool en BSO
12. Ondersteuning achterwacht
13. Uitstapjes
14. Ouders
15. Groepsregels

1. Visie van BSO de Dorpsschool

In dit pedagogisch beleid beschrijven we welke pedagogische visie en uitgangspunten we hanteren in onze buitenschoolse opvang. We laten zien hoe onze pedagogische medewerkers met de kinderen omgaan, hoe we over groepsindeling denken en welke eisen we stellen aan de groepsruimten. Kortom, we willen laten zien wat we van elkaar kunnen verwachten voor een vertrouwde, veilige en kwalitatieve opvang.

Buitenschoolse opvang de Dorpsschool in de gelijknamige basisschool in Bathmen is een voorziening tussen school en thuis en vangt kinderen op vanaf het moment dat ze op school komen tot ze weer naar huis gaan. Op deze manier kunnen ouders/verzorgers werk, schoolopleiding of andere maatschappelijke activiteiten vervullen. "Buitenschoolse opvang" is een verzamelnaam voor drie vormen van opvang: voorschoolse opvang (VSO), tussen schoolse opvang (TSO) en naschoolse opvang (NSO). De voorschoolse en naschoolse opvang gebeurt door stichting DOK13 (duurzaam ontwikkeling kinderen). Tussen de middag worden de kinderen opgevangen door vrijwilligers van de Dorpsschool.

De kinderen brengen hun vrije tijd samen door: voor/na school, op vrije- en studiedagen en in de vakanties. Onderling vertrouwen is van groot belang. Ouders vertrouwen hun kind toe aan een buitenschoolse opvang. Een plek waar het kind zich thuis voelt. Waar pedagogische medewerkers op een professionele manier met de kinderen omgaan. Alleen dan is het mogelijk om gezin en werk op een plezierige wijze met elkaar te combineren. BSO de Dorpsschool vindt kwalitatief goede opvang en een duidelijke pedagogische lijn belangrijk. Op deze manier wordt het welzijn van het kind gestimuleerd (en gewaarborgd) en kan ieder kind tot zijn recht komen.

BSO de Dorpsschool wordt door DOK13 uitgevoerd. DOK13 streeft samen met de drie scholen uit Bathmen (de Dorpsschool, Rythmeen en de Looschool) naar een buitenschoolse opvang waarbij samenwerking plaatsvindt. De kinderen van de drie basisscholen worden (deels) gezamenlijk opgevangen op locatie De Dorpsschool. Het pedagogisch beleid van de BSO is afgestemd met alle basisscholen en er is een vast team. Doordat de uitgangspunten op elkaar afgestemd zijn, hebben de medewerkers van de BSO dezelfde pedagogische insteek als de scholen. Hierdoor is het een kleine stap van school naar BSO.

Bij de BSO is de verhouding tussen het aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers en het aantal feitelijk aanwezige (kinderopvangtoeslag-)kinderen ten minste:

- Eén pedagogisch medewerker per 10 kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar
- Eén pedagogisch medewerker per 8 kinderen wanneer er een peuter aanwezig is op de BSO

Incidenteel kan er een extra kind op de groep aanwezig zijn, bijvoorbeeld op een wendag of bij een verjaardag. Dit is echter een uitzondering. Er kan worden afgeweken van bovengenoemde regel.

Pedagogisch medewerkers kunnen op sommige dagen worden ondersteund door een stagiair(e) of vrijwillig(st)er, deze zijn echter altijd boventallig. Wanneer er één pedagogisch medewerker op de vestiging wordt ingezet, wordt deze ondersteund door ten minste één volwassene op de vestiging aanwezig of door een volwassene die snel ter plaatse kan zijn. Dit in geval van calamiteiten.

Leef- en werkgemeenschap

Onze school is in de eerste plaats een leefgemeenschap en dat willen wij ook uitstralen. Het begrip 'samen' vinden wij van groot belang: samen spelen, samen leren, samen beleven.

We willen een leefgemeenschap zijn met een positief pedagogisch klimaat, waar we uitgaan van respect voor elkaar en recht doen aan individuele verschillen en waar we zorgen voor een positief, duidelijk, vriendelijk en veilig klimaat.

Leefafspraken

Wij leggen veel nadruk op waarden en normen in relatie tot samen spelen, samen leren, samen beleven. Het respectvol met elkaar omgaan wordt gestuurd door een duidelijke structuur en duidelijke afspraken. We zijn duidelijk, doen wat we zeggen en zeggen wat we doen.

De afspraken zijn vooral gericht op de relationele aspecten binnen onze school en op de onderlinge communicatie. Deze leefafspraken zijn van toepassing op de relaties kind-medewerker, kind-leerling, medewerker-medewerker, medewerker-ouders, directie-medewerker.

De afspraken zijn gevisualiseerd en hangen op zichtbare plekken in de school. Correctie en feedback kunnen door deze afspraken op een 'regelgestuurde' (= niet persoonsgerichte) wijze plaatsvinden. De klassen-, BSO en pleinafspraken zijn van de algemene leefafspraken afgeleid.

Onze leefafspraken zijn:

- Voor groot en klein wil ik aardig zijn.
- Materialen van school, van jou of van mij, ik zorg ervoor, dan blijven we blij.
- Rennen doe ik op het schoolplein, binnen moet ik rustig zijn.
- Opruimen, netjes en schoon, dat vind ik heel gewoon.

Kind staat centraal

Het motto van de Dorpsschool is: samenwerken is elkaar versterken!

Dit motto geeft de samenhang tussen school, BSO, gezin, buurt, omgeving en samenleving weer.

We staan om de kinderen heen. Kinderen hebben ons: ouders, leerkrachten, leiders, volwassenen, maar ook andere kinderen nodig. De vorming van kinderen tot een zelfstandige en zelfverantwoordelijke persoon staat binnen de Dorpsschool en de BSO centraal. Daarin nemen we steeds het kind als uitgangspunt.

Basisbehoeften

Wij vinden een veilige basis belangrijk voor kinderen. Om een veilige basis te creëren houden we rekening met een drietal basisbehoeften, te weten:

- de behoefte aan een goede relatie: wij zorgen voor een veilige, uitnodigende omgeving voor kinderen, ouders en medewerkers.
- de behoefte aan het gevoel dat je iets kunt: door het ervaren van successen bouwen onze leerlingen een positief zelfbeeld op.
- de behoefte om zelf en zelfstandig zaken op te lossen.

Deze kernwaarden vinden we belangrijk voor kinderen, medewerkers en ouders. Ze geven richting aan ons dagelijks handelen en de invulling van ons activiteitenaanbod.

Talentontwikkeling

Ieder kind is uniek en heeft z'n eigen talenten. Talentontwikkeling op jonge leeftijd vormt een toegevoegde waarde. Een waarde die het kind de rest van z'n leven meeneemt.

Het is van belang dat een kind juist het inzicht krijgt in z'n eigen kunnen, interesses en talenten. Dit inzicht draagt bij aan de motivatie van het kind. Door activiteiten op verschillende manieren aan te bieden wordt gericht aandacht besteed aan talentontwikkeling.

Toegevoegde waarde

Door activiteiten op verschillende manieren en met oog voor het individuele kind aan te bieden krijgt het plezier in leren. Sterktes worden uitgedaagd en voor de gebieden waar ze minder goed in zijn wordt het talent ingezet om de ontwikkelpunten aan te pakken.

Kinderen voelen zich door deze aanpak zelfverzekerder en competent. Het kind ontdekt hierdoor dat succeservaringen niet per definitie zijn gekoppeld aan het cognitieve leren. De ontdekking van z'n eigen succes zal ook een bijdrage leveren aan het respect voor en waardering van talenten van andere kinderen. Door toenemend zelfvertrouwen en geloof in zichzelf en z'n eigen kracht zal het leren welke waarde het kan toevoegen aan z'n omgeving.

Talentontwikkeling in de vrije tijd

Door samen te werken met onderwijs maakt DOK13 talentontwikkeling mogelijk. Onderwijs heeft, hoewel vaak onbewust, al een beeld van de talenten van het individuele kind. Het onderwijs maakt, gedurende het jaar, gebruik van verschillende thema's. Door activiteiten in de vrije tijd hierop te laten aansluiten wordt het mogelijk om gedurende het gehele jaar een breed aanbod te organiseren. Door deel te nemen aan de verschillende activiteiten ontdekt het kind waar z'n talenten liggen. Deze talenten worden samen met onderwijs, opvang en ouders verder gestimuleerd.

Het aanbod van de activiteiten wordt verdeeld op 4 niveaus voor kinderen en op 4 niveaus voor pedagogisch medewerkers:

- *4 niveaus voor kinderen*
 - Kennismaken/ontdekken
 - Ontwikkelen
 - Bekwamen
 - Topprestatie

Niet elk kind hoeft alle niveaus te doorlopen.

Elk kind ontdekt zijn talenten door kennis te maken met het activiteitenaanbod. Hierna ontwikkelt het kind zijn talent door deelname gericht activiteitenaanbod. Op niveau 3 komt het bekwamen van het talent om de hoek kijken. Bij dit niveau zullen de ouders en het onderwijs betrokken worden. Samen wordt er gekeken welke mogelijkheden er zijn voor het kind om zich verder te ontwikkelen in zijn talent. De topprestatie ligt voor ieder kind op een ander niveau. We proberen ieder kind z'n eigen topprestatie te laten leveren.

- *4 niveaus voor pedagogisch medewerkers*
 - Signaleren
 - Ondersteunen
 - Coachen
 - Verzorgen, samen met ouder en school, van een verder aanbod voor het kind

Het is van belang dat elke pedagogisch medewerker deze niveaus, samen met het kind doorloopt. Als het kind op het eerste niveau zijn talent ontdekt, signaleert de pedagogisch medewerker de talenten bij het kind. Op het moment dat het kind hiermee aan de slag gaat, ondersteunt de pedagogisch medewerker deze ontwikkeling. Daarna zal het kind zich verder gaan bekwamen, waarbij de pedagogisch medewerker optreedt als coach. Op het hoogste niveau van het individuele kind verzorgt de pedagogisch medewerker, in samenwerking met school en ouders, een structureel aanbod voor het betreffende kind.

2. Het bevorderen van een gevoel van (fysieke en emotionele) veiligheid

BSO de Dorpsschool wil bij de opvang een huiselijke sfeer creëren waarbij de kinderen zich veilig voelen en zich op sociaal emotioneel vlak verder kunnen ontplooien. Dit willen we doen door aandacht te geven aan de volgende punten:

Vast dagritme

In onze BSO bieden wij structuur, dit geeft kinderen houvast en herkenning en daarmee het gevoel van veiligheid. Door middel van foto's geven we dagelijkse weer welke BSO-juf er aanwezig is en welke kinderen er allemaal komen.

Vaste pedagogisch medewerkers

We werken zoveel mogelijk met dezelfde vaste pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers werken op vaste dagen, dit geeft de kinderen duidelijkheid. Het opbouwen van het contact met de pedagogisch medewerkers vinden wij van groot belang. Het kind moet de medewerkers leren kennen als volwassenen die het kan vertrouwen, die aandacht geven, liefdevol en zorgzaam zijn en interesse hebben in het kind. Door dit vaste / vertrouwde gezicht voelen kinderen zich veilig en komen met verhalen en vragen, wat de ontwikkeling van het kind stimuleert. De pedagogisch medewerkers maken deel uit van het schoolteam.

Wennen

In de BSO kan een kind altijd komen wennen wanneer ouders of pedagogisch medewerkers dit wenselijk vinden. Dit wordt met ouders besproken tijdens het kennismakingsgesprek dat voorafgaand aan de startdatum plaatsvindt. Kinderen zijn van harte welkom om mee te komen naar deze afspraak zodat hij/zij ook vast kan kennismaken met de pedagogisch medewerkers en de locatie. Er worden bij de naschoolse opvang geen vaste wenafspraken gemaakt, wel kunnen ouder en kind voor de startdatum een keer een kijkje komen nemen.

Ruilen/extra dagdelen

Het is mogelijk om een ingepland dagdeel (vooraf) te ruilen voor een ander willekeurig dagdeel. Een ingepland dagdeel is een vast dagdeel bij een regulier contract. Een keer niet komen en deze dag achteraf willen opmaken is dus geen ruilen. Feestdagen of vaste sluitingsdagen kunnen niet geruild worden. Deze worden immers ook niet in rekening gebracht.

Ruildagdelen zijn bedoeld voor alle kinderen, ongeacht de contractvorm. Wij proberen altijd aan de wensen van ouders te voldoen. Ruildagen zijn echter geen recht, maar een extra service die wij aan ouders (proberen te) verlenen.

De pedagogisch medewerker bepaalt of er geruild kan worden. Hierbij wordt gekeken naar de groepsamenstelling, het aantal kinderen en het aantal aanwezige pedagogisch medewerkers. Eventueel kunnen kinderen binnen een andere groep opgevangen worden.

Indien ouders incidenteel een extra dagdeel nodig hebben, kan dit aangevraagd worden bij de pedagogisch medewerker. Zij bepaalt of dit mogelijk is. Hierbij wordt gekeken naar groepsamenstelling, het aantal kinderen en het aantal aanwezige pedagogisch medewerkers. Het dagdeel wordt op de eerstvolgende factuur in rekening gebracht.

Aanwezigheid van vaste leeftijdsgenoten

Ouders zijn flexibel in het aantal dagen/dagdelen dat ze opvang willen afnemen voor hun kind. Er zit dus geen minimum of maximum aan. Wel kiezen ze voor vaste dagen/dagdelen. Het voordeel hiervan is dat de groep kinderen hierdoor per dag grotendeels gelijk blijft. De kinderen hebben dus

steeds dezelfde leeftijdsgenootjes om zich heen. Dit is onder meer belangrijk voor het maken van vriendjes en het samen leren spelen.

De inrichting van de groepsruimten

De ruimte heeft een huiselijke en gezellige inrichting. In de groepsruimte staan diverse kasten. Alle materialen hebben vaste plaatsen in de kasten. Zo weten de kinderen precies waar het materiaal hoort te staan. Door deze structuur kunnen kinderen makkelijk hun eigen spullen opruimen. Een opgeruimde en geordende ruimte geeft rust en een gezellige sfeer. Iets wat bijdraagt aan de ontspannen sfeer die wij in de groep willen creëren.

Commissie Gunning – “4 ogen”

DOK13 zal hier zoveel mogelijk rekening mee houden bij kleine locaties. BSO medewerkers zijn vrijwel nooit alleen: van 07.15 uur tot laat in de middag zijn op school huishoudelijk medewerkers, leerkrachten, directeur en/of conciërge aanwezig. Alle collega's komen gedurende de dag willekeurig in de groepsruimten. Om te overleggen, afspraken te maken, af te stemmen of gewoon collegiaal te buurten. Alle collega's komen en gaan op verschillende, willekeurige tijdstippen en melden zich bij vertrek altijd af bij hun collega's van de BSO.

Echter, zoals ook aangehaald in het rapport zal het volledig uitsluiten van één pedagogisch medewerker op een groep niet mogelijk zijn.

Meldcode huiselijk geweld en van kindermishandeling – wat kan ik doen?

DOK13 beschikt over een meldcode kindermishandeling en een daarbij behorende protocol kindermishandeling en een actuele sociale kaart. Daarnaast is een wettelijke meldplicht ingevoerd voor een vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind door een collega. Dit betekent dat een houder van een kinderopvangorganisatie vanaf 1 juli 2013 wettelijk verplicht is om contact op te nemen met een vertrouwensinspecteur als over aanwijzingen beschikt wordt dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan en een kind hiervan het slachtoffer is. De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor de branche kinderopvang is gebaseerd op het basismodel meldcode: Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Deze meldcode is speciaal toegeschreven naar de branche kinderopvang en is bedoeld voor iedereen die werkzaam is binnen deze branche. De meldcode geeft via een stappenplan aan hoe te handelen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast bevat deze meldcode een route hoe te handelen bij signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en een route hoe te handelen wanneer er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Elke stap wordt afzonderlijk uitgebreid toegelicht. De volledige meldcode en handleiding huiselijk geweld en kindermishandeling staan op onze website.

Bij een vermoeden van kindermishandeling volgen de medewerkers het stappenplan uit het protocol waarin is vastgelegd wie, wat, waar en wanneer.

Het onderwerp wordt structureel onder de aandacht gehouden door:

- Vast onderdeel agendapunt Bijzonderheden Groep tijdens werkoverleg;
- Schooldirecteur uitnodigen in werkoverleg voor uitleg en toelichting;
- IB-er raadplegen;
- Deskundigheidsbevordering pedagogisch medewerkers;
- Streven is om de protocollen van onderwijs en opvang te integreren.

Alle bijbehorende documenten zijn voor medewerkers beschikbaar op het intranet van DOK13. Medewerkers zijn bekend met de site www.voorevenveiligthuis.nl. Bij een eerste vermoeden

informeert de pedagogisch medewerker de aandacht functionaris, directeur van DOK13, die vervolgens nader afstemt met de schooldirecteur.

Vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs

Een vertrouwensinspecteur is werkzaam bij de Inspectie van het Onderwijs. Hij of zij is inspecteur van een onderwijssector (Primair Onderwijs – Voortgezet Onderwijs – Beroepsonderwijs en Volwassen Educatie) of inspecteur tweedelijns toezicht Kinderopvang en heeft voor een deel van het werk de taak van vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur heeft geheimhoudingsplicht en is bij wet uitgezonderd van het doen van aangifte. Voor de kinderopvang is de vertrouwensinspecteur als deskundige aangewezen door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Een houder van een kinderopvangorganisatie is verplicht om bij een vermoeden van een zeden- of geweldsdelict door een werknemer (met taken belast persoon) de vertrouwensinspecteur te raadplegen.

0900 – 111 31 11 / www.onderwijsinspectie.nl

3. Het bevorderen van sociale competenties bij kinderen

Bij BSO de Dorpsschool worden de kinderen opgevangen door deskundige en voor dit werk opgeleide pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerker schept een warme en liefdevolle omgeving, waarbinnen het kind zich geborgen voelt. We vinden het belangrijk om een goede band op te bouwen met de kinderen, maar ook dat de kinderen onderling contact leggen met elkaar en respect hebben voor elkaar. Veel praten tegen de kinderen en zoveel mogelijk uitleg geven in wat je doet, stelt ze op hun gemak en zorgt ervoor dat de taalontwikkeling gestimuleerd wordt.

Als pedagogisch medewerker zijn we bewust bezig met sociaal gedrag van kinderen te stimuleren. De eenvoudigste manier waarop dit aan de orde komt is tijdens het doen van gezamenlijke activiteiten. Deze activiteiten zijn divers. Zo is een gezamenlijke activiteit het eten van fruit en het drinken of een spelletje doen. Zaken die hierbij aan de orde komen zijn o.a. niet met volle mond praten, op je beurt wachten en elkaar helpen. Wij zijn derhalve verplicht om opvoedkundige redenen deel te nemen aan maaltijden met aan onze zorg of begeleiding toevertrouwde kinderen.

Wij willen op de BSO een gezellige sfeer creëren, dit doen we door aandacht te besteden aan betrokkenheid, zelfstandigheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid door:

- Zorg voor elkaar; wij vinden het belangrijk dat de kinderen elkaar helpen
- Denken aan elkaar; wij leren de kinderen rekening te houden met elkaar
- Acceptatie van elkaar; ieder kind is anders, op de BSO geven we de kinderen handvatten hoe ze hiermee kunnen omgaan.

Rol van de pedagogisch medewerker

Als we vrij spelen of buiten spelen speelt een pedagogisch medewerker de ene keer met de kinderen mee, de andere keer houdt hij/zij toezicht en observeert het gedrag van de kinderen. Op deze manier kan de pedagogisch medewerker het spel sturen, wanneer nodig of het initiatief bij de kinderen laten.

Pedagogisch medewerkers zijn zich daarnaast bewust van hun voorbeeldrol. Kinderen zijn gevoelig voor de dingen die ze zien. Als pedagogisch medewerker houden we ons aan normale beleefdheidsuitingen, bijvoorbeeld niet met volle mond praten, aardig zijn tegen je collega. Kinderen nemen gedrag snel over. Door het juiste voorbeeld te geven hopen we de sociale ontwikkeling onbewust te stimuleren.

Stagiaires

DOK13 is een erkend leerbedrijf en leidt doelbewust toekomstige pedagogische medewerkers (collega's) op.

Stagiaires voeren tijdens de opvang hun schoolopdrachten uit en vervullen de daarbij behorende werkzaamheden. Ze verzorgen lichte ondersteuning van individuele kinderen of groepsgewijs. Hierbij staat welzijn en veiligheid van kinderen voorop. Stagiaires worden hierin begeleid door de vaste beroepskrachten.

De vaste beroepskrachten dragen te allen tijde de eindverantwoordelijkheid in een groep.

4. Het bevorderen van persoonlijke competenties

Bij BSO de Dorpsschool willen wij een veilige, liefdevolle en vertrouwde omgeving zijn waar ouders hun kinderen met een gerust hart achterlaten. Wij vinden het belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen zichzelf te zijn en ze de kans krijgen zich te ontwikkelen. BSO biedt ieder kind afzonderlijk dat wat het nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Wij bieden een uitdagende omgeving, die kinderen stimuleert en prikkelt. Kinderen worden op een veilige manier op weg geholpen de wereld te verkennen. Hierdoor leert het kind op zichzelf en zijn omgeving te vertrouwen.

Spel en spelen

Spel is voor het kind de manier bij uitstek om te ontdekken, ervaren en onderzoeken. Daarom neemt bij ons het spel een belangrijke plaats in. Al spelend ontwikkelt het kind zich en maakt contact met zijn omgeving. Het is belangrijk dat het kind zijn eigen spel kan ontwikkelen. Wij begeleiden het kind hierbij door hem/haar aan te moedigen en te prikkelen. Wanneer het kind zelf speelt, neemt de pedagogisch medewerker afstand. Vanaf dat moment blijft de pedagogisch medewerker het spel observeren. Waar nodig zal de pedagogisch medewerker het spel kunnen sturen, zodat er nog meer op ontwikkeling gerichte momenten kunnen worden gecreëerd tijdens het spel.

Tijdens vrij spelmomenten spelen kinderen situaties na uit de dagelijkse praktijk. Hierdoor leren ze omgaan met elkaar, problemen oplossen en oplossingen verzinnen.

Werken met thema's

In de BSO werken we niet altijd met een thema. Het is tenslotte een invulling van de vrije tijd van de kinderen. Dat gebeurt thuis ook niet thematisch. Wel besteden wij aandacht aan feestdagen, zowel de nationale als de dingen die in de buurt belangrijk zijn. Dit geldt ook voor de seizoenen: de activiteiten die georganiseerd worden zijn veelal seizoensgebonden.

Ook spelen we graag in op dat wat de kinderen interessant vinden. Wil een kind graag proefjes doen? Dan zetten we dergelijke activiteiten centraal. In vakanties hangen we ook wel eens een thema aan de week/weken.

Taal en spraakontwikkeling

De taal- en spraakontwikkeling speelt een grote rol op de BSO. Zowel individueel als groepsgericht stimuleren we de taal- en spraakontwikkeling. Een goede taal- en spraakontwikkeling is de basis voor het lezen, schrijven en rekenen. Het aanleren van de Nederlandse taal gebeurt door voor te lezen, vertellen, gesprekken, zingen en in de alledaagse omgang met elkaar.

Motorische en lichamelijke ontwikkeling

We maken een onderscheid in grove motoriek (lopen, rennen, klimmen, springen) en fijne motoriek (pakken, vasthouden, bouwen). De grove motoriek stimuleren we onder andere bij het buitenspelen, kinderen kunnen dan o.a. rennen en fietsen. Onder begeleiding van een pedagogisch medewerker worden bewegingsspelletjes gedaan.

De fijne motoriek stimuleren we door te kleuren, te knutselen en te spelen met klein spelmateriaal. Belangrijk is dat kinderen hun eigen lichaam leren kennen. Er worden spelletjes gedaan die de zintuigen stimuleren (voelen, zien, horen en ruiken) en spelletjes die het lichaamsbesef bevorderen zoals liedjes waarbij eigen lichaamsdelen moeten worden aangewezen (hoofd, schouders, knie en teen).

5. Socialisatie en overdracht waarden en normen

Op de BSO komen kinderen in aanraking met andere culturen, andere gewoontes en gebruiken. Kinderen zien ander gedrag en moeten leren wat goed is en wat niet mag. De groep biedt de mogelijkheid dat de kinderen van elkaar leren.

De pedagogisch medewerker geeft het “goede voorbeeld”. Zij doet zoveel mogelijk met de kinderen mee. Bijvoorbeeld: Wanneer een pedagogisch medewerker iets aan een kind wil vertellen loopt zij naar het kind toe. Op deze manier wordt de rust op de groep gehandhaafd en leren de kinderen dat ze niet naar elkaar moeten schreeuwen.

Als er conflicten voorkomen proberen we dat samen met de kinderen op te lossen. Dit doen we door met de kinderen te praten over wat er is gebeurd en elkaar een hand te laten geven om het weer goed te maken.

Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd: corrigeren van dichtbij, complimenteren veraf; wat kinderen zelf kunnen laten we hen ook doen; we leren kinderen hulp geven en ontvangen; pedagogisch medewerkers gaan bewust met hun stem om, zijn geen stoorzender;

Regels en afspraken die wij heel belangrijk vinden en aan de kinderen mee willen geven

- **Samen delen, samen spelen**
Voorbeeld: We stimuleren het samenspel tussen de kinderen, door bijvoorbeeld mee te spelen. Kinderen overleggen met elkaar, komen tot een rollenspel en leren rekening te houden met een ander.
- **Even praten na een ruzie is fijn, dan kunnen we weer vrienden zijn**
Voorbeeld: Als 2 kinderen een keer ruzie hebben, dan gaan ze samen met de pedagogisch medewerker praten over een oplossing. Voordat ze verder spelen maken de kinderen het weer goed, door elkaar een hand te geven.
- **Iedereen doet mee, we zeggen geen nee**
Voorbeeld: Als een kind vraagt mee te spelen, dan mag dit. We sluiten geen kinderen buiten. Samen spelen is gezelliger, dit willen we kinderen leren.
- **Eerst vragen of je iets mag lenen, dan pas meenemen**
Voorbeeld: Als een kind een spelletje van thuis meeneemt en een andere kind wil hier ook graag eens mee spelen, dan leren we het kind dit eerst netjes te vragen.
- **Als ik met een spelletje stop, ruim ik alles netjes op**
Voorbeeld: We willen kinderen leren zorg te dragen voor een nette en veilige omgeving, daarom leren we de kinderen iets op te ruimen, voordat ze aan iets nieuws beginnen.
- **Als iemand zegt STOP, dan houd je op**
Voorbeeld: 2 kinderen spelen samen, 1 kind bouwt een toren, de andere duwt de toren steeds om. De eerste keren wordt er door beide kinderen om gelachen. Later wil 1 van de kinderen die toren graag zo hoog mogelijk maken en vraagt het andere kind te stoppen, met omgooien. Kinderen leren op deze manier grenzen aangeven en rekening te houden met wensen van een ander.

6. Accommodatie

BSO de Dorpsschool is gevestigd in de gelijknamige basisschool. Wij beschikken over één groepsruimte voor peuters en BSO-opvang.

Groepsruimten

Alle groepsruimten zijn doelgericht ingericht. Alles heeft een vaste plek en alles is voor iedereen toegankelijk.

Keuken

In de groepsruimten hebben wij een complete keuken, zo hebben we alle spullen voor eten en drinken altijd bij de hand. In de keuken hebben we warm en koud stromend water en een eigen koelkast.

Toiletten

Toiletten worden gedeeld met de school. Ze bevinden zich in de hal.

Buitenspeelruimte

Wij maken gebruik van het buitenspeelsterrein van de school. Deze is doelgericht ingericht.

7. Werkwijze

Groepsgrootte

Er is plek voor maximaal 20 kinderen per dag. We werken met zoveel mogelijk vaste pedagogisch medewerkers, eventueel aangevuld met stagiaires. Er staat altijd 1 vaste pedagogisch medewerker op de groep. Afhankelijk van het kindaanantal wordt een 2e pedagogisch medewerker ingezet.

Inzet pedagogisch medewerkers

Er staan altijd gekwalificeerde pedagogisch medewerkers op de groep. Deze medewerkers zorgen voor een dagstructuur, activiteiten, ondersteuning van de kinderen, spelen mee en houden overzicht. De pedagogisch medewerker draagt zorg voor een zorgvuldige overdracht aan ouders en collega's. Pedagogisch medewerkers nemen pauze op de groep, door op een rustig moment een kopje thee of koffie te drinken aan de groepstafel. Ook zorgt zij er voor dat de telefoon aangenomen wordt, beantwoordt mailtjes, en bestelt/doet de boodschappen.

Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van de groep waarin het kind geplaatst is.

De ouders worden op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. Een mentor signaleert niet alleen het welbevinden maar ook (potentiële) ontwikkelingsvraagstukken: op deze manier kan samen met de inzet van school (intern begeleider) en/of andere professionals van binnen of buiten de school vroegtijdig en adequaat passende (extra) ondersteuning worden geboden. Samen met school wordt bekeken hoe de mentor ook een rol in het contact met andere professionals kan vervullen.

De mentor bespreekt periodiek het welbevinden en de ontwikkeling van het kind met de ouders. Dit gebeurt in ieder geval tijdens de intake en overdracht. De mentor van het kind maakt minimaal 1x per jaar volgens een vast systeem een observatieverslag over zijn/haar welbevinden. De ouder zal door de mentor minimaal 1 keer per jaar worden uitgenodigd voor een gesprek waarin de resultaten van deze observatie wordt besproken en hoe het verder met het kind.

Door het volgen van de ontwikkeling van het kind sluiten pedagogisch medewerkers aan op de individuele behoeften van een kind. Tevens kan er door overleg met ouders en school worden afgestemd hoe aan wensen en behoeften van het kind tegemoet kan worden gekomen.

Dagprogramma

Op de BSO hanteren we een vaste dagindeling. Zo weten de kinderen wat er gaat gebeuren. Dit geeft houvast. Het dagschema hebben we in het volgende hoofdstuk opgenomen.

Activiteiten

Op een dag doen we allerlei activiteiten, voorbeelden zijn: Buitenspelen, fietsen, klimmen, klauteren, in de zandbak, spelen in de speelzaal (o.a. tafeltennissen), knutselen, spelletjes spelen, puzzels maken, boeken lezen, dansen op muziek.

Buitenspelen maakt onderdeel uit van de vaste dagindeling van de groep. Buitenspelen is gezond en vormt een goede uitlaatklep na een lange schooldag. Naast al het spelen met spelmateriaal wordt er ook elk dagdeel een activiteit gepland. Het kind is vrij om hieraan deel te nemen het is per slot z'n vrije tijd.

Eten met de kinderen

Gedurende de dag wordt er gegeten en gedronken op onderstaande momenten. In het volgende hoofdstuk staat beschreven welke momenten dit zijn en op welk tijdstip.

8. Dagindeling

Onderstaand overzicht toont de dagindeling weer van een regulier BSO-opvangmoment. Zie hoofdstuk 9 'vrije dagen en vakanties' voor de dagindeling van een vrije dag.

VSO (Voor Schoolse Opvang)

- **07:00 uur:** Eerste PM'er aanwezig. Ontbijtspullen klaar zetten, indien er kinderen komen die ontbijten op de VSO.
- **07:15 uur:** Kinderen worden gebracht en mogen gaan ontbijten, als zij dit op de VSO doen. Thuis al ontbeten? Dan mag het kind vrij gaan spelen.
- **08:00 uur:** De kinderen mogen vanaf dit moment naar hun klas gaan. Met de kleuters loop je even mee. Kinderen uit groep 3 t/m 8 mogen zelfstandig naar hun klas.
- **08:10 uur:** Uiterlijke tijd dat de kinderen naar hun klas moeten gaan / gebracht moeten worden.
- **08:15 uur:** Start school.

NSO (Na Schoolse Opvang)

- **13:45 uur:** Eerste PM'er aanwezig. Drinken en tussendoortje klaarzetten.
- **13:55 uur:** Kleuters ophalen uit de kleutergroepen en terug naar de BSO ruimte.
- **14:00 uur:** Kinderen uit groep 3 t/m 8 komen zelfstandig naar de BSO ruimte. Kinderen mogen zelf wat te drinken pakken en een tussendoortje. Ze drinken en eten aan tafel. Dit moment is géén groepsmoment. Klaar? Spelen maar!
 - **14:30 uur:** *Op maandag en donderdag kind ophalen voor het schoolplein aan de Schoolstraat. Kind komt vanaf de Paladijn en wordt met een busje gebracht. Chauffeuse komt kind niet brengen; zij heeft meer kinderen in de bus en mag hen niet zonder toezicht laten!*
- **15:30 uur:** Kinderen van de Rythmeen en Looschool worden gebracht door PM'er Vervoer. Op donderdag wordt dit ook dit de 2^e PM'er op de groep. We gaan als groep aan tafel voor wat te drinken en een fruittussendoortje. Dit is wel een groepsmoment.
- **15:45 uur:** Ruimte voor een activiteit en/of vrij spelen (binnen en/of buiten).
- **16:30 uur:** Gezamenlijk de BSO ruimte opruimen. Ook buiten! Materiaal wat na het groepsmoment nog gebruikt wordt mag blijven liggen.
- **16:45 uur:** Groepsmoment aan tafel met drinken en een tussendoortje (cracker/rijstwafel met beleg).
- **17:00 uur:** Ruimte voor nieuwe of vervolg activiteit dan wel vrij spel. Kinderen worden veelal vanaf dit tijdstip opgehaald. Kinderen ruimen materiaal op voordat ze naar huis toe gaan.
- **17:30 uur:** Bij 2 PM'ers gaat er 1 PM'er naar huis wanneer het kindaantal het toelaat. De andere PM'er start vast met de afsluittaken (afwas, vegen, computer afsluiten, enz).
- **18:30 uur:** Kinderen zijn allemaal opgehaald en de BSO sluit. Zorg dat alle afsluittaken gedaan zijn en sluit de school af wanneer je de laatste bent.

9. Vrije dagen en vakanties

BSO de Dorpsschool is geopend gedurende 48 weken per jaar. De BSO is gesloten op alle reguliere feestdagen, gedurende 3 aaneengesloten weken tijdens de zomervakantie van de school en in de week tussen kerst en Nieuwjaar.

In de korte schoolvakanties is de BSO open. Gedurende 3 weken tijdens de zomervakantie en tussen kerst en nieuwjaar is de BSO gesloten. We vragen ouders altijd van te voren aan te geven of hun kind in de vakantie wel of niet gebruik maakt van de opvang. We volgen hetzelfde dagprogramma als in de reguliere weken. In de vakantieweken doen we leuke activiteiten of bieden een gewilde activiteit opnieuw aan.

10. Feesten en verjaardagen

Op de BSO besteden we aandacht aan de verschillende feesten die er zijn in een jaar: Sinterklaas, Kerstmis, Pasen, Koningsdag, Seizoenen (winter, lente, zomer, herfst).

In overleg met ouders wordt de verjaardag van een kind ook in de BSO gevierd. We zingen hem/haar toe met verjaardagliedjes en kinderen die jarig zijn mogen trakteren. Wij stellen het op prijs als de kinderen op iets gezonds trakteren. Voorbeelden: mandarijntjes of ander fruit, een klein speelgoedje, afgestemd op de leeftijdsgroep, etc. De pedagogisch medewerkers geven graag tips.

11. Samenwerking BSO en basisschool

De BSO valt onder de verantwoordelijkheid van DOK13. DOK13 zorgt voor voldoende en gekwalificeerde pedagogisch medewerkers, financiële administratie, organisatorische aspecten en ondersteuning op de locaties. De school bewaakt de doorgaande pedagogische ontwikkelingslijn en de kwaliteit van de huisvesting. In deze coproductie zetten school en DOK13 gezamenlijk de koers uit.

Basisschool de Dorpsschool besteedt veel aandacht aan de persoonlijke ontwikkeling van de kinderen: Ze gaat uit van de gelijkwaardigheid van mensen, niet van gelijkheid. Ieder mens is immers uniek. Zo ontwikkelt ieder kind zich op zijn eigen persoonlijke manier. We vinden het belangrijk dat het eigene van elk kind wordt gerespecteerd en dat zijn gevoel voor eigenwaarde en zijn zelfvertrouwen beschermd wordt.

Wij sluiten aan bij de schoolvisie. Dit doen we door op de BSO te kijken naar het individuele kind en van daaruit ieder kind een stapje verder te helpen in zijn/haar ontwikkeling. De pedagogisch medewerker luistert goed naar het kind en kijkt waar het kind zich mee bezig houdt. Zonder het initiatief bij het kind weg te halen, kan een pedagogisch medewerkers kleine aanpassingen doen (bijvoorbeeld materiaal toevoegen, meespelen, enz.) waardoor het kind net weer een stapje verder komt. (van ontwikkelingsgericht onderwijs naar ontwikkelingsgerichte vrije tijd).

12. Ondersteuning en Achterwacht

Ondersteuning

De BSO valt onder de verantwoordelijkheid van DOK13. DOK13 zorgt voor voldoende en gekwalificeerde pedagogisch medewerkers, financiële administratie, organisatorische aspecten en ondersteuning op de locaties.

De school bewaakt de doorgaande pedagogische ontwikkelingslijn en de kwaliteit van de huisvesting. In deze coproductie zetten school en DOK13 gezamenlijk de koers uit.

Pedagogisch medewerkers kunnen hulp vragen aan school en DOK13 bij signalering of zorg over kinderen.

Achterwacht

BSO de Dorpsschool is gevestigd in de gelijknamige school. Vanaf 07.15 uur en tot laat in de middag zijn op school schoonmaak, leerkrachten, directeur en/of conciërge aanwezig, waarop in noodgeval een beroep kan worden gedaan.

Daarnaast is de directeur van DOK13 altijd bereikbaar in geval van een calamiteit. Ook wordt er gebruik gemaakt van een noodlijst die in overleg met school is opgesteld. Deze laatste geldt ook in alle schoolvakanties en op schoolvrije dagen.

- De noodlijst wordt voorafgaand aan iedere vakantie en schoolvrije dag besproken met de achterwacht; Beschikbaarheid en volgorde wordt per keer opnieuw vastgesteld.
- Per vakantiedag zal worden vastgesteld wie achterwacht heeft en wie de achterwacht van de achterwacht is;
- De actuele telefoonlijst hangt op het prikbord in/naast de groepsruimten;
- De telefoonnummers zijn opgenomen in het bestand op de mobiele telefoon van de locaties;
- De pedagogisch medewerkers hebben de telefoonnummers van de achterwacht opgeslagen in hun mobiele telefoon.

Deze volgorde geldt gedurende schoolweken; tijdens vakanties en schoolvrije dagen worden beschikbaarheid en volgorde telkens opnieuw vastgesteld:

Karin Steghuis	06-18430110
Conciërge/medewerker	06-20060410
Attie Hendriksen	06-50264881

De actuele telefoonlijst is opgenomen in de agenda en is bekend bij de collega's.

Daarnaast is de directeur van DOK13 altijd bereikbaar in geval van calamiteiten en wordt er gebruikgemaakt van de noodlijst die in overleg met school is opgesteld. Dit laatste geldt ook in alle schoolvakanties en op margedagen van de school.

13. Uitstapjes

Wij ondernemen soms uitstapjes buiten de school. Hiervoor geven ouders vooraf toestemming door het teken van het Toestemmingsformulier. Kinderen die toestemming hebben kunnen bijvoorbeeld mee naar de supermarkt, het park of mee naar de kinderboerderij. Uitstapjes worden vaak gepland rondom een thema en in schoolvakanties. Zo gaan we bijvoorbeeld bij het thema herfst naar buiten om te kijken hoe de bomen en de natuur veranderen. Bij het thema verkeer gaan we buiten kijken wat er allemaal gebeurt op de straat. Rond het thema dieren plannen we een groot uitstapje en gaan we naar de kinderboerderij.

Tijdens een uitstapje kan het aantal pedagogisch medewerkers worden aangevuld met andere volwassenen en/of stagiaires. Op basis van het aantal deelnemende kinderen aan een uitstapje of activiteit wordt de personele bezetting vastgesteld. Dit heeft tot gevolg dat het niet altijd mogelijk is om op het laatste moment te switchen van activiteit. Op dat moment geldt afspraak = afspraak. Bij deelname aan alle activiteiten, ook uitstapjes, geldt voor alle kinderen ook: afspraak = afspraak. Alle kinderen dienen zich te houden aan de voor het uitstapje of de activiteit gemaakte afspraken. Activiteiten worden altijd vooraf aangekondigd (zie het bord in de hal) zodat ouders weten wat er op het programma staat. Ouders wordt altijd gevraagd hun kind in te schrijven voor een uitstapje. Als ouders hun kind(eren) niet willen laten deelnemen aan een uitstapje of activiteit dient dat door hen vooraf kenbaar te worden gemaakt.

In voorkomende gevallen kan nadere afstemming met ouders plaatsvinden, ook gedurende de opvang van de kind(eren).

Belangrijke afspraken daaruit zijn onder andere:

- De presentielijsten en de verdeling pedagogisch medewerker – kinderen staat op papier en wordt meegenomen.
- Pedagogisch medewerkers nemen een mobiele telefoon mee.
- Er wordt van tevoren gemeld bij de directeur van de school dat er een uitstapje wordt gemaakt.
- De kindgegevens gaan mee.
- De EHBO trommel gaat mee.
- Er wordt bij langere uitstapjes gezorgd voor eten/drinken en evt. zonnebrandcrème.

Wanneer wij een activiteit willen ondernemen die verder weg is, brengen we de ouders op de hoogte en vragen apart toestemming.

14. Ouders

Een goede relatie tussen ouders en de pedagogisch medewerkers van DOK13 is van groot belang voor het kind. Een gedeelde zorg vraagt om goede afspraken. Het is belangrijk om elkaar goed op de hoogte te stellen van dat wat het kind heeft meegemaakt. Ouders en de pedagogisch medewerkers zijn zo beter in staat het kind te begrijpen. Daarom vinden wij het belangrijk dat ouders zich “thuis voelen” bij BSO.

Brengen en halen

Vanaf 07:15 uur kunnen kinderen gebracht worden. Ophaaltijden zijn afhankelijk van het de dagdelen die een ouder afneemt.

Bij het brengen en halen is er dagelijks tijd om informatie uit te wisselen over het kind. Bijvoorbeeld als er iets bijzonders is gebeurd zoals bij een valpartij of een ruzie. Mocht iemand anders dan de ouder/verzorger het kind op komen halen, dan horen we dit graag tijdig.

Afmelden/ziekmelden

Bij ziekte of andere reden van afmelden melden de ouders / verzorgers hun kinderen af. De ouders / verzorgers kunnen de pedagogisch medewerkers altijd gedurende openingstijden bereiken op het nummer: 06-27276504. Er kan altijd een voicemail bericht achtergelaten worden. De medewerkers luisteren deze altijd af. Wordt een kind tijdens de opvang ziek dan bellen we de ouders met het verzoek het kind op te halen.

Info4@II Nieuwsbrieven

Wij willen de ouders zoveel mogelijk betrekken bij de gang van zaken binnen de BSO. We houden ouders hiervan op de hoogte via Info4@II. Hierin vertellen we over thema's voor de komende periode, wie er jarig zijn, vakanties en geven relevante informatie.

Nieuwe ouders

Geïnteresseerde ouders kunnen contact met DOK13 opnemen voor het maken van een afspraak. In een eerste oriënterende gesprek vertellen we ouders over onze locatie; de verschillende dagdelen, hoe de dagindeling eruit ziet, wat de kinderen kunnen doen en waar ze mogen spelen, de groepsgrootte en de regels die we hanteren. Wanneer ouders er behoefte aan hebben is er een mogelijkheid om een kind proef te laten draaien. Als ouders hebben ingeschreven voor onze locatie, volgt er een intake gesprek, waarin bijzonderheden van het kind besproken worden en ouders de mogelijkheid hebben het pedagogisch werkplan of Risico Inventarisatie in te kijken.

Klachten – Geschillencommissie

DOK13 heeft een interne klachtenprocedure. Mocht een ouder niet tevreden zijn over de dienstverlening dan treedt in eerste instantie deze interne procedure in werking. Dat betekent dat een gebeurtenis of omstandigheid eerst besproken wordt met de direct betrokkene. Dit kan een pedagogisch medewerker zijn. De ervaring leert dat de meeste aandachtspunten op dit niveau al worden afgehandeld. Is dit echter niet het geval dan kan degene die de klacht heeft ingediend dit voorleggen aan de directeur. Klachten worden intern geregistreerd via intranet.

Mocht de interne klachtenprocedure geen oplossing bieden voor de ouder dan kan de Geschillencommissie door de ouder ingeschakeld worden. DOK13 is aangesloten bij de Geschillencommissie.

Bij vragen/opmerkingen kunnen ouders zich melden bij een van de pedagogisch medewerkers. Het team vergadert regelmatig met de directeur en de directeur van de school en bespreekt dan de vragen/opmerkingen van ouders. Het streven is om vragen/opmerkingen zodanig te beantwoorden dat het ontstaan van een klacht maximaal wordt voorkomen. Mochten ouders desondanks niet

tevreden zijn over hoe er met een klacht is omgegaan of geen bevredigend antwoord hebben gekregen dan kan de vraag worden neer gelegd bij de oudercommissie of de Geschillencommissie. Meer informatie hierover kunt u krijgen bij de pedagogisch medewerkers, directie of de website www.dok13.info

Indien de situatie naar uw mening daar toe aanleiding geeft, kunnen ouders ook direct hun klacht indienen bij de Geschillencommissie. Het verdient echter de voorkeur het vraagstuk eerst intern kenbaar te maken en de organisatie de gelegenheid te geven dit op te lossen.

DOK13 publiceert een Jaarverslag Klachten dat kan worden ingezien op de website van DOK13 en de school.

15. Huisafspraken

Op de BSO hebben we huisafspraken. Deze hangen zichtbaar voor iedereen op het prikbord in de groepsruimte. De regels worden dagelijks op een speelse manier herhaald, bijvoorbeeld tijdens het spel, als de situatie zich voordoet.

- Samen spelen, samen delen.
- Iedereen doet mee, we zeggen geen nee.
- Eerst vragen of je iets mag lenen en dan pas meenemen.
- Rennen, springen en klimmen is fijn niet binnen maar op het schoolplein.
- Als ik met een spelletje stop, ruim ik alles netjes op.
- Even praten na een ruzie is fijn, dan kunnen we weer vrienden zijn.
- Er is er maar 1 die praat, zodat je elkaar goed verstaat.
- Heeft een vriendje soms verdriet, help hem dan als je het ziet.
- Als iemand zegt STOP, dan hou je op.
- Handen wassen na de wc, daar blijft iedereen gezond mee.
- Nies met je arm voor je mond, zo vliegen de spetters niet in het rond.
- Bij niezen, snuiten, poetsen en pech, gebruik doekjes en gooi ze meteen weg.
- Van schreeuwen krijg ik pijn in mijn oren, gewoon praten, dan kan ik je ook horen.
- Ik hang mijn jas aan de kapstok naast mijn tas.

Naast de afspraken die we voor de kinderen en medewerkers hanteren, hebben we ook nog afspraken over veiligheid en gezondheid. Deze afspraken kunnen voortdurend digitaal worden geraadpleegd en worden periodiek door de pedagogisch medewerkers besproken en bijgesteld indien nodig.